

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Մանկավարժական աշխատողի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորումը՝ նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշի համապատասխան:

Դաստիարակ՝ Խաչատրյան Քրիստինե

Մանկապարտեզ՝ «Չովաբերի մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ

2023թ.

Բովանդակություն

Ներածություն.....	2
Գլուխ 1 Մանկավարժական աշխատողի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորումը՝ նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշի համապատասխան	4
1.1 Ուսումնական և դաստիարակչական խնդիրների իրականացումը մանկապարտեզում՝ համապատասխան կրթության պետական կրթական չափորոշի պահանջների	4
1.2 Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշչային ոլորտներն ու կարողունակությունները	8
1.3 Ուսումնական գործընթացի պլանավորման անհրաժեշտությունը նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում.....	10
Գլուխ 2. Հետազոտական աշխատանք.....	14
Եզրակացություն.....	18
Գրականության ցանկ.....	22

Ներածություն

Որպես հետազոտական աշխատանքի թեմա ընտրել եմ մանկավարժական աշխատողի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորումը՝ նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչին համապատասխան: Աշխատանքը գրելիս ուսումնասիրել եմ նախադպրոցական կրթության մասին առկա կրթական փաստաթղթերը:

Հետազոտության նպատակը: Սույն հետազոտության նպատակն է ուսումնասիրել նախադպրոցական մանկավարժական աշխատողի կողմից ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորումն ու իրականացման հիմնախնդիրները՝ նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչի պահանջներին համապատասխան:

Աշխատանքը կազմված է ներածությունից, երկու գլուխներից, եզրակացությունից, գրականության ցանկից, որտեղ խոսել եմ նախադպրոցական հաստատության մանկավարժական աշխատողի կողմից սաների կրթադաստիարակչական գործընթացի կազմակերպման մասին: Յուրաքանչյուր դաստիարակ իր սաների զարգացումն ու դաստիարակությունը իրականացնում է նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշիչներին, կրթական ծրագրերին համապատասխան: Այս ամենը ճիշտ կազմակերպելու և իրականացնելու համար, հարկավոր է, որ մանկավարժաման աշատողները քաջաձանոթ լինեն նախադպրոցական կրթության

պետական կրթական չափորոշիչային պահանջներին, որը հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչի բաղկացուցիչ մաս կազմող նորմատիվ իրավական ակտ է, որը սահմանում է նախադպրոցական տարիքի երեխաների (ըստ տարիքային խմբերի) զարգացման կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, նրանց ներկայացվող վերջնարդյունքները, ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության և զարգացման վերջնարդյունքի ապահովման հիմքերը:

Հետագոտական աշխատանքը կազմված է երկու գլուխներից: Առաջին գլխում խոսել ենք մանկավարժական աշխատողի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորման մասին՝ ըստ կրթական չափորոշիչի: Երկրորդ գլխում ներկայացրել ենք ուսումնական աշխատանքի պլան:

ԳԼՈՒԽ 1. Մանկավարժական աշխատողի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի պլանավորումը՝ նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշի համապատասխան

1.1 Ուսումնական և դաստիարակչական խնդիրների իրականացումը մանկապարտեզում՝ համապատասխան կրթության պետական կրթական չափորոշի պահանջներին

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում կրթադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետ իրականացման, նախադպրոցական կրթական չափորոշչային պահանջների բավարարման, պարապմունքների մեթոդական հազեցվածության ու մանկավարժական էթիկայի պահպանման համար պատասխանատու են բոլոր նախադպրոցական մանկավարժական աշխատողները: Նրանց գործառույթն է նաև երեխաների հետ կատարել զարգացնող և դաստիարակչական աշխատանք, ամենօրյա աշխատանքում հաշվի առնել սաների անհատական առանձնահատկությունները, նրբանկատություն և համբերություն ցուցաբերել նախադպրոցականների, նրանց ծնողների և գործընկերների հետ շփվելիս: Յուրաքնայուր մանկավարժ պետք է կարողանա պայմաններ ստեղծել երեխաների լիարժեք զարգացման և կրթության համար: Նախադպրոցական մանկավարժների պաշտոնային պարտականությունները հստակ սահմանված են կրթության պետական

կառավարման լիազորված մարմինի կողմից, և յուրաքանչյուր մանկավարժ պարտավոր է հաշվի նստել այդ պարտականությունների հետ: Այս կամ այն խմբի դաստիարակը անմիջական պատասխանատվություն է կրում կոնկրետ ուսումնական պարապմունքի պլանավորման ու անցկացման համար: **«Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության դաստիարակը՝** պլանավորում և իրականացնում է սաների ուսուցումն ու դաստիարակությունը, կենսագործունեությունը, նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշիչներին, կրթական ծրագրերին համապատասխան, կատարում է ամենօրյա աշխատանք նրանց սոցիալ-հոգեբանական վերականգնման և հարմարունակության (ադապտացիայի) համար, սաների անհատական առանձնահատկությունների ուսումնասիրման և հոգեբանի հանձնարարականի վրա պլանավորում և անցկացնում է նրանց հետ շտկողական, զարգացման աշխատանք, բժշկական աշխատողների հետ համատեղ ապահովում է սաների առողջության պահպանումը և ամրապնդումը, անցկացնում նրանց հոգեբանաֆիզիկական զարգացումը խթանող միջոցներ, պատասխանատու է նրանց կյանքի և առողջության համար, կազմակերպում է սաների օրվա ռեժիմը, օգնում է գեղագիտական, մարզական տարաբնույթ սեկցիաներում ուսուցման, ժամանցի կազմակերպմանը և լրացուցիչ կրթություն ստանալուն և այլն¹»: Եվ որպեսզի դաստիարակը կարողանա հեշտ կառավարել սաներին, շատ կարևոր է, որ ուսումնական պարապմունքները պլանավորի ժամանակակից մեթոդներով, նորարարական տեխնոլոգիաներով:

Ուսումնական պարապմունքների ժամանակ հարկավոր է երեխաներին չդնել կադապարների մեջ, թույլ տալ ինքնաարտահայտման, սեփական կարծիքն

---

¹ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=67862> «ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանը ՀՀ նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ղեկավար եվ մանկավարժական կազմի տարիֆաորակավորման բնութագրերը հաստատելու մասին»

անկաշկանդ արտահայտելու: Նկարչության, երաժշտության, մաթեմատիկայի պարապմունքների ժամանակ ևս հարկավոր է խրախուսել երեխաների ինքնուրույն խոսքը, ստեղծագործականությունը, նախառեռնողականությունը, տրամաբանական մտածողությունը, քանի որ հենց նման կերպ կարելի է հիմք նախապատրաստել, որ նախադպրոցականը կարողանա սոցիալականացվել, դրսևորվել: Այս ամենը ճիշտ կազմակերպելու և իրականացնելու համար, հարկավոր է, որ մանկավարժաման աշատողները քաջածանոթ լինեն նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչային պահանջներին, որը հանրակրթության պետական կրթական չափորոշիչի բաղկացուցիչ մաս կազմող նորմատիվ իրավական ակտ է, որը սահմանում է նախադպրոցական տարիքի երեխաների (ըստ տարիքային խմբերի) զարգացման կրթական ծրագրերի բովանդակությունը, նրանց ներկայացվող վերջնարդյունքները, ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության և զարգացման վերջնարդյունքի ապահովման հիմքերը²:

Նախադպրոցական տարիքում երեխայի անձի ձևավորման և զարգացման մեջ էական նշանակություն ունեն խոսքի և հաղորդակցության զարգացումը: Մրանք երեխայի զարգացման ամենակարևոր գրավականներն են, որոնք թույլ են տալիս կյանքը նոր ճանաչող անհատին լիարժեք շփուման մեջ մտնել շրջապատի հետ, հասակակիցների և մեծահասակների հետ համատեղ հետաքրքրություններ, կարողություններ, հմտություններ ձեռք բերել ու դրանք կիրառել: Հասարակության մեջ իր տեղը գտնելու համար երեխան պետք է արդյունավետ հաղորդակցվել սովորի: Խոսել սովորելով՝ երեխան նախ շփվում է ծնողների, այնուհետև նաև այլ մարդկանց հետ, սովորում է հաղորդակցվել համատեղ գործունեության ընթացքում: Այդ համատեղ գործունեությունը կարող է լինել խաղ, ուսում, իր ուժերի չափով աշխատանք: Այդ ամենի ընթացքում երեխան յուրացնում է իր միջավայրի սոցիալական փորձը, հասկանում է, թե ինչը ինչպես է արվում, սովորում է վարքի ու

---

² <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=152575> «Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչ»:

գործունեության նորմերն ու կանոնները, այսինքն՝ հասկանում է, թե ինչ կարելի է անել, իսկ ինչ՝ ոչ, ում հետ ինչպես կարելի է վարվել, որտեղ իրեն ինչպես պիտի պահի և այլն: Սոցիալականացումը երեխայի կողմից շրջապատի սոցիալական նորմերի յուրացման գործընթացն է: Ուստի այս պարագայում նույնպես կարևոր է դաստիարակի կողմից նպատակային և արդյունավետ պլանավորված քայլերը: Խոսքի զարգացման խնդիրների մեջ իր առանձնահատուկ տեղն ունի գեղարվեստական խոսքի հետ երեխայի ծանոթացումը՝ որպես երեխայի խոսքի հարստացման աղբյուրի: Գեղարվեստական դաստիարակությունը նպաստում է նախադպրոցականի հուզական ոլորտի զարգացմանն ու զգայականի փորձի հարստացմանը, իմացական գործընթացի ակտիվացմանը: Այս պարագայում տեղին է նախադպրոցականի համար շատ ընթերցել, թույլ տալ, որ վերջինս ակտիվ մեկնաբանի հեքիաթը, առակը, պատմությունն ու բանաստեղծությունը: Այսպես զարգանում է նախադպրոցականի ակտիվ խոսքը: «Ակտիվ խոսքի կարողությունները պայմանավորված են աստիճանաբար հարստացող պասիվ բառապաշարով, որը զգալի հզոր է ակտիվից: Խոսքի ձևավորումը վաղ տարիքում ընթանում է հետևյալ հաջորդականությամբ. Ընկալվում և յուրացվում է բառի իմաստային նշանակությունը, այդ բառերն իրենց տեղն են գտնում երեխայի պասիվ բառապաշարում, որից հետո դրանք ակտիվանում են»:³ Նախադպրոցականի մոտ կապակցված խոսք և հաղորդակցվելու կարողություն ձևավորելու կարևորությունը սահմանված է նաև նախադպրոցական կրթության պետական չափորոշորով, ուստի և դաստիարակը պետք է մեծ ուշադրություն դարձնի սաների լեզվական և հաղորդակցական կարողունակության զարգացմանը, որի դեպքում երեխան տիրապետում է գրական հայերենին, հաղորդակցվում տարբեր իրավիճակներում և միջավայրերում, դրսևորում խոսքային և ոչ խոսքային ակտիվություն՝ մասնակցություն ունենալով հասարակական կյանքին: Ընդունակ է ճանաչել բանավոր ներկայացվող երևույթները, ըմբռնել, նկարագրել, մեկնաբանել դրանք, ներկայացնել բացատրություններ: Երեխան ունակ է կողմնորոշվել լեզվական

---

³ Ա. Ա. Մարության, Ա. Մ. Դավաթյան «Նախադպրոցական մանկավարժություն», էջ 33:

միավորներում՝ հնչյուն, բառ, նախադասություն, ունի տարրական պատկերացումներ վանկի, հնչյունի և տառի մասին, ինքնուրույն ձևակերպում է սեփական մտքերը՝ ազատ և կապակցված արտահայտելով կարծիք, վերաբերմունք որևէ երևույթի մասին: Այլ մարդկանց հետ հաղորդակցության մեջ պատկերացնում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների դերը և մեծահասակների օգնությամբ կիրառում դրանք⁴:

Այսպիսով, կարող ենք արձանագրել, որ նախադպրոցականի արդյունավետ կրթությունն ու զարգացումը մանկապարտեզում մեծապես կախված է մանկավարժական բոլոր աշխատողների մարդկային, մասնագիտական որակներից, նաև իրենց գործառույթներն ու պարտավորությունն իմանալուց:

1.2 Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշային ոլորտներն ու կարողունակությունները

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշի հիմքում նախադպրոցականների կարողունակությունների վրա հիմնված մոտեցումներն են, որոնք ներառում են ուսումնադաստիարակչական հիմնական բնագավառները, կրթական ծրագրի բաղադրիչները և դրանց սահմանման մանկավարժահոգեբանական սկզբունքները: Չափորոշում հաստակ ամրագրված են ուսումնական պարապմունքների, դրանց բովանդակության, ծանրաբեռնվածության, երեխաների հետ տարվող աշխատանքների, մշտադիտարկումների ու կարիքների գնահատման երեխաների մասին դրույթներ: «Չափորոշիչը հանդիսանում է երեխայակենտրոն կրթության հիմքը. հնարավորություն է ընձեռում արձագանքելու երեխաների կարիքներին և հետաքրքրություններին, հարգելու յուրաքանչյուր երեխայի անձը, խթանելու համատեղ ուսումնառության գործընթացը»⁵: Նախադպրոցական կրթության

⁴ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=152575> «Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչ»:

⁵ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=152575> «Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչ»:

պետական կրթական չափորոշչում հստակ սահմանված են **նախադպրոցական տարիքի երեխաների ակնկալվող կարողունակությունները**: «Կարողունակությունները նախադպրոցական տարիքի երեխաների կողմից ուսումնառության և դաստիարակության գործընթացում ձեռք բերված գիտելիքի, հմտությունների, արժեքների և դիրքորոշումների հիման վրա ըստ իրավիճակի արդյունավետ ու պատշաճ արձագանքելու ձևեր են: Նախադպրոցական տարիքի երեխաների կարողունակությունները ձևավորվում են ուսուցման և դաստիարակության կազմակերպման միջոցով»⁶: ախադպրոցական կրթության կարողունակություններն են՝

- 1) լեզվական և հաղորդակցական կարողունակություն
- 2) ճանաչողական և մոտիվացիոն կարողունակություն
- 3) ինքնաճանաչողական և սոցիալական կարողունակություն
- 4) ժողովրդավարական և քաղաքացիական կարողունակություն
- 5) թվային և մեդիա կարողունակություն
- 6) մշակութային կարողունակություն
- 7) մաթեմատիկական և տեխնիկական կարողունակություն
- 8) տնտեսական կարողունակություն
- 9) ֆիզիկական կուլտուրայի կարողունակություն:

Ըստ էության այս կարողունակություններն ունեն ոլորտային ուղղվածություն, սակայն հարկ է նկատել, որ ուսուցման ու զարգացման գործընթացում դրանք մեկ ամբողջություն են, քանի որ մեկը լրացնում է մյուսին, դառնում շարունակողն ու ամբողջացնողը: Նախադպրոցականի համար սահմանված կրթական ու զարգացման ոլորտներից բացի չափորոշչում ամրագրված են դրանցից ակնկալվող երեխաների զարգացման և կրթական վերջնարդյունքները՝ ըստ նախադպրոցական տարիքի փուլերի: Նախադպրոցական կրթության բովանդակությունն իրենից ներկայացնում է նախադպրոցականների տարիքային առանձնահատկություններին

---

⁶ Նույն տեղում:

համապատասխան զարգացման և կրթական ընդհանուր նպատակներից բխող գիտելիքների, կարողությունների, հմտությունների նաև արժեքային համակարգի ձևավորում:

«Նախադպրոցական տարիքի երեխաների կրթության բովանդակությունը հիմնականում ներառում է զարգացման հետևյալ ոլորտները՝

- 1) շարժողական ոլորտ.
- 2) խոսքի և հաղորդակցական ոլորտ.
- 3) հուզական, սոցիալ-անձնային ոլորտ.
- 4) իմացական ոլորտ.
- 5) ինքնասպասարկման, անվտանգության, առողջ ապրելակերպի ոլորտ»⁷:

Այսպիսով, կարող ենք արձանագրել, որ յուրաքանչյուր ուսումնական պարապմունքի պլանավորման հենքը չափորոշիչն է: Դրանում ամրագրված դրույթներն ու սկզբունքները պարտադիր են նախադպրոցական կրթության պլանավորման համար:

1.3 Ուսումնական գործընթացի պլանավորման անհրաժեշտությունը նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունում ուսուցման ու զարգացման գործընթացի պլանավորումն անչափ կարևոր նախապայման է: Սա առաջին հերթին հստակ նախանշում է նպատակների, խնդիրների և ակնկալվող վերջնարդյունքների, պարապմունքին կիրառվող մեթոդամանկավարժական մոտեցումները, դիդակտիկ ու զննական պարագաները և այլ հարցեր: Այսպես նախադպրոցական մանկավարժի աշխատանքը դառնում է պլանավորված, կանոնակարգված ու կանխատեսելի: Ուսումնական գործընթացի պլանավորումը նաև բարձրացնում է մանկավարժի մասնագիտական որակները, թույլ տալիս, որ վերջինս

---

⁷ <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=152575> «Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչ»:

փնտրի ու գտնի ուսուցման բովանդակությանը համապատասխանող խթանիչ միջոցներ, պարապմունքը հետաքրքիր ու չկրկնվող անցկացնելու ձևեր:

Նախադպրոցական ուսումնական հաստատության մանկավաժը, ուսումնական պարապմունքը պլանավորելիս, հիմք է ընդունում նախադպրոցական կրթական չափորոշչաին ոլորտները, կրթության բովանդակությունը և պահանջվող կարողունակությունները: Առավել ծավալային պլանավորում են պահանջում հանդեսները, նպատակային էքսկուրսիաները, որոնց ընթացքում նույնպես ապահովվում է նախադպրոցականների կրթության ու զարգացման գործընթացը:

Որևէ պարագայում դաստիարակը չպետք է անպատրաստ մտնի խմբասենյակ: Ուսումնական պարապմունքի պլանավորումը նախադպրոցական մանկավարժական աշխատողից պահանջում է ոլորտային ուսումնասիրություններ, ՏՀՏ ստեղծելու և կիրառելու կարողություն, գործընկերների հետ համագործակցելու ունակություն:

Նախադպրոցական կրթության մեջ կարևոր բաղադրիչ է նաև ինտեգրված ուսուցումը: Այս պարագայում ուսումնական պարապմունքը պլանավորվում է մի քանի մանկավարժների կողմից, մեկ պարապմունքի շրջանակներում իրականացվում է բազմաբաղադրիչ մոտեցում: Ինտեգրված ուսումնական պարապմունքները նպաստում են սաների համակողմանի զարգացմանը, խթանում գործնական կարողություններին, զարգացնում պատկերավոր մտածողությունը:

Իր աշխատանքը պլանավորելիս դաստիարակը պետք է կարողանա արդյունավետ փոխգործակցել մյուս մանկավարժական աշխատողների՝ երաժշտության մանկավարժի, պարուսույցի, հատուկ մանկավարժի, հոգեբանի, սոցիալական մանկավարժի հետ: Բազմամասնագիտական թիմի սերտ համագործակցության կարիքը լինում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սաների առկայության պարագայում: Այս բազմամասնագիտական թիմն այդ պարագայում համագործակցում է, աշխատում ԱՌԻՊ-ի կազմման և այլ հրատապ հարցերի շուրջ: Այս համատեքստում կարևոր է, որ մանկավարժական կոլեկտիվում տիրի բարոյահոգեբանական կայուն մթնոլորտ, հաստատության

մեթոդիստի կողմից կատարված նկատառումները, դիտողություններն ընդունվեն՝ որպես աշխատանքային բնականոն գործընթաց: Իհարկե, մանկապարտեզում սաների կրթադաստիարակչական գործընթացի անմիջական ու կենտրոնական սուբյեկտը դաստիարակն է, ով իր աշխատելառճով կարող է բարձրացնել կրթադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետությունը:

Այսպիսով, ուսուցման ու զարգացման գործընթացի արդյունավետությունը մեծապես կախված է մանկավարժների մասնագիտական որակներից, դրանք զարգացնելու, նոր որակի բերելու մղումներից, ուսումնական պարապմունքի պլանավորման ու նախագծման ընթացքում նրաց ջանքերից:

Դատիարակի՝ կրթական գործունեություն կազմակերպելու սանդղակ(ռուբրիկ)

Մակարդակ	Նորագույն մեթոդների կիրառում	Դիդակտիկ նյութերի ապահովում	Երեխայա-կենտրոն ուսուցում	Կոմպետենտություն	Պարապմունքի արդյունավետ և ճիշտ պլանավորում
Բարձր	1/Կիրառվող մեթոդները համապատասխանում են ուսուցման նպատակին և խնդիրներին, թեմայի բովանդակությանը : 2/Մեթոդները համապատասխան են թեմայի համար հատկացված ժամանակին: 3/Երեխայակենտրոն ուսուցման մեթոդները գերակշռում են պարապմունքի ն:	1/Ներկայացնում է նյութը մատչելի ձևով՝ դիդակտիկ սկզբունքներին համապատասխան: 2/Պարապմունքներին նախապատրաստվելիս օգտագործում է լրացուցիչ նյութեր տվյալ պարապմունքի թեմայի համար: 3/Ինքնուրույն ձեռքի աշխատանք	1/Երեխաների հետ երկխոսություն և համագործակցություն է ստեղծում: 2/Խրախուսում է երեխաների ինքնուրույն, փորձարարական գործունեությունը: 3/Ստեղծում է փոխըմբռնման մթնոլորտ, որի արդյունքում ուսուցումը կառուցվում է բոլոր	1/Կարողանում է պարապմունքի ժամանակ սգտեղծել աշխատանքային մթնոլորտ՝ պահպանել կարգապահությունը: 2/Տիրապետում է մանկավարժական տակտին, նրբանկատ է շփման մեջ; 3/Պահպանում է ինքնատիրապետումը, նույնիսկ	1/Կարողանում է ընտրել ճիշտ թեմաներ: 2/Յստակ ձևակերպում է պարապմունքի նպատակը և խնդիրները: 3/Կարողանում է ձևակերպել պարապմունքի նպատակներին հասնելու չափանիշները: 4/Կարողանում է երեխաներին հասկացնել պարապմունքի նպատակը և խնդիրները:

	4/Յաճախ է կազմակերպում ենթախմբերով աշխատանք:	ի կազմակերպում: 4/Թեմատիկ ցուցահանդեսներ, երեխաների ձեռքի աշխատանքի ցուցադրություն:	երեխաների անմիջական ներգրավման միջոցով: 4/Ուսուցումը կազմակերպում է համագործակցային մթնոլորտում, ուր և երեխան, և դաստիարակը հավասար հարթության վրա են :	հուզական ծանրաբեռնվածության դեպքում: 4/Յետաքրքրություն է առաջացնում երեխայի մոտ պարապմունքի նկատմամբ:	
Միջին	4-ը թերի է (0,25մ)	3 և 4-ը թերի են(0,5մ)	4-ը թերի է (0,25մ)	3-ը թերի է (0,25մ)	4-ը թերի է (0,25մ)
Ցածր	3-ը չի բավարարում (0)	4-ը չի բավարարում (0)	2-ը չի բավարարում (0)	1-ը չի բավարարում(0)	2-ը չի բավարարում(0)

Աշխատանքը միջին մակարդակում գնահատվում է 6 միավոր:

Գլուխ 2. Հետազոտական աշխատանք

Պարապմունք 1

Կերպարվեստային գործունեության

կազմակերպումը մանկապարտեզի միջին խմբում

Թեմա՝ Աշուն:

Նպատակը՝ զարգացնել միասին աշխատելու կարողություն,

երեխաների մեջ հաղորդակցություն ստեղծել,

փոխօգնության սովորություն ձևավորել:

Քայլ 1 Առաջադրել խնդիր

Դաստիարակը երեխաներին հարցնում է.

- Երեխաներ հիմա տարվա ո՞ր եղանակն է:

- Աշուն:

- Աշնանը ի՞նչ փոփոխություններ են տեղի ունենում բնության մեջ:

- Արևը ժպտում է, թռչունները չվում են տաք երկրներ, անձրևներն են շատանում , ծառերի տերևները թափվում են , հավաքում ենք մրգերն ու բանջարեղենները:

- Երեխաները ի՞նչ եք կարծում, եթե մենք փորձենք պատրաստել ձեր թվարկած աշնանային գեղեցիկ պատկերները, աշունն էլ ավելի չի պայծառանա:

- Այո:

- Եթե այո, եկեք փորձենք պատրաստել:

Ովքեր կցանկանան արև պատրաստել կձևավորեն մի խումբ:

Ովքեր կցանկանան ամպեր, անձրևի կաթիլներ, կկազմեն

երկրորդ խումբը:

Ովքեր կուզենան աշնանային ծառեր տերևներ պատրաստել կդառնան երրորդ խումբը:

Իսկ ովքեր կցանկանան չվող թռչուններ, մրգեր ու բանջարեղեններ պատրաստել կդառնան չորորդ խումբը:

Այսպիսի հարցադրումներով ձևավորել խմբեր և երեխաներին ասել, որ իրենք համատեղ ուժերով պետք է ստանան իրենց ընտրած աշնանային պատկերը:

Դաստիարակը առաջին խմբի երեխաներին, ովքեր պետք է պատրաստեն ժպտացող արևը, ասում է, որ խմբի ներսում որոշեն, թե ով արևի որ մասն է պատրաստելու:

Քայլ 2 Ճշտել հնարավոր գործողությունները

- Երեխաներ ի՞նչ եք կարծում, ինչպե՞ս կարող եք արև ստանալ: Ո՞րա՞խ արև եք պատրաստելու, թե ամպերի հետևում թաքնված տխուր արև:

- Ո՞րախ արև:

- Ի՞նչ սկսեք ուրախ արևը ինչպիսի՞ աչքեր պիտի ունենա, իսկ թարթիչներն ինչպե՞ս կանեք: Ի՞նչ եք որոշել, իսկ բերանն ինչպե՞ս եք անելու:

- Նկարելու ենք լայն բացված մեծ աչքեր՝ երկար թարթիչներով, ժպտացող բերան:

- Իսկ արևի շողերն ինչպե՞ս կստանաք և ի՞նչ գույնով կպատրաստեք:

- Շողերը մեր ձեռքերը գծելու և կտրելու միջոցով կստանանք ու դեղին գույնով կանենք:

Քայլ 3

- Դե, երեխաներ, այժմ փորձեք կատարել ձեր աշխատանքը: Իսկ որոշե՞լ եք, թե ով աշխատանքի որ մասն է պատրաստելու:

- Այո:

- Ձեզ հաջողություն եմ մաղթում:

Երեխաները սկսում են քննարկել, թե ով ինչ աշխատանք է անելու արև ստանալու համար:

Արամն ասում է Անիին, որ բերանը նկարի: Նարեն Արամին ասում է, որ արևի

շողերը պատրաստի : Որոշում են, որ Նարեն էլ ժպտացող աչքերը կանի:
Դաստիարակը մոտենում է մյուս խմբերին և ճշտում նաև նրանց հնարավոր գործողությունների շրջանակը: Ապա խմբերին հաջողություն է մաղթում և ասում, որ յուրաքանչյուրի լավ ու գեղեցիկ աշխատանքից է կախված իրենց ընդհանուր խմբի աշխատանքի հաջողությունը:

Քայլ 4 Ոգևորել երեխաներին

- Արդեն աչքերն արե՞լ եք:
- Այո:
- Շատ ապրեք երեխաներ, բավական լավ է ստացվում, շարունակեք այդպես աշխատել :

Քայլ 5

- Երեխաներ, ո՞վ է նկարել աչքերը, շատ գեղեցիկ է ստացվել:
- Ես
- Արամ , ի՞նչ ես կարծում, ընկերներդ լավ են աշխատում:
Անին կարող էր բերանը ավելի լայն բացված ժպիտով անել:
- Արամը կարող էր ձեռքերը ավելի լայն բացել, որպեսզի արևի շողերը ավելի գեղեցիկ լինեին:
- Իսկ ի՞նչ սովորեցիք այս աշխատանքը կատարելիս:
- Սովորեցինք շրջան գծել և կտրել, մեր պատրաստած արևի մասերը միացնել իրար:
Սովորեցինք միասին աշխատել և արդյունքում հասկացանք, որ միասին աշխատելը ավելի արդյունավետ է:

Քայլ 6

- Երեխաներ ստացվե՞ց միասին աշխատել:
- Այո, ավելի լավ էր, քանի որ շուտ ստացանք մեր արևը, իսկ եթե մեկս աշխատեր ուշ կավարտեինք:
- Իսկ բոլո՞րդ կարողացաք կատարել, թե եղան դժվարացողներ:

- Ես դժվարացա արևը կտրելուց:
- Իսկ ինչպե՞ս հաղթահարեցիր այդ դժվարությունը:
- Անին ինձ օգնեց:

Քայլ 7

- Երեխաներ այժմ եկեք ցուցապատի վրա հավաքենք ձեր պատրաստած պատկերները և տեսնենք, թե որ խմբերը ինչպես են աշխատել : Եկեք սկզբում ամրացնենք արելը, ապա ամպերը, անձրեւի կաթիլներն ու չվող թռչունները: Ներքեւում ամրացնենք ծառերը և թափված տերևները, մրգերն ու բանջարեղենները :

- Երեխաներ եկեք ևս մեկ անգամ կրկնենք, թե այս երևույթները, պատկերները, երբ են հանդիպում բնության մեջ:

- Աշնանը:

Իսկ այսօրվա աշխատանքից հետո, արդեն, ի՞նչ եք կարողանում անել:

- Կարողանում ենք աշնան երևույթները բնութագրող պատկերներ պատրաստել: Նաև վերհիշեցինք աշնան հատկանիշները, որոնք մեր աշխատանքից հետո էլ ավելի տպավորվեցին մեր մեջ:

- Շատ ապրեք երեխաներ, դուք հիանալի թիմային աշխատանք կատարեցիք և մեզ ցույց տվեցիք հրաշք աշունն իր բնորոշ գծերով:

Վերջնարդյունք

Աշխատանքի արդյունքում երեխաները կկարողանան խմբային համագործակցության միջոցով ներկայացնել իրենց շրջապատող աշխարհի պատկերները, փոխօգնությամբ կհասնեն կոլեկտիվ աշխատանքի ստեղծման և խմբի ներսում հաղորդակցվելու կարողություններ ձեռք կբերեն:

Պարապմունք 2

Թեման՝ բանջարեղեններ:

Խումբը՝ միջին:

Տևողություն` 15-20 րոպե:

Նպատակը` ծանոթացնել <բանջարեղեն> ընդհանրացնող հասկացությանը:

Խնդիրներ`

- . Ամրապնդել բանջարեղենների անվանումները,
- . Տարբերել մրգերն ու բանջարեղենները,
- . Շարունակել սովորեցնել ներկել պատկերը` դուրս չգալով եզրագծերից:

Անհրաժեշտ նյութեր և պարագաներ`

Ցուղադրական նյութեր` մրգերի և բանջարեղենների նկարներ կամ խաղալիքներ,

Բաշխիչ նյութեր` տարբեր բանջարեղենների նկարների եզրագծեր, գունավոր մատիտներ, բանջարեղենների վերաբերյալ խաղեր:

Խթանման փուլ

Վերհիշել ծանոթ մրգերը և բանջարեղենները: Պարզել, թե որտեղ են աճում դրանք: Խոսել դրանց օգտակարության մասին:

Առաջարկել գուշակել հանելուկներ բանջարեղենների մասին:

Իմաստի ընկալում

Առաջարկել երեխաներին լսել նապաստակի մասին հեքիաթ: Լսելուց հետո խախալ <բանջարեղենները տեղադրիր համապատասխան տեղը> խաղը: Ապա երեխաներին բաժանել բանջարեղենների նկարների եզրագծեր և առաջարկել ներկել դրանք:

Կշռադատում

Կատարած աշխատանքների դիտում և քննարկում: Հարցերի միջոցով դասի ամփոփում:

Տնօրենի կողմից տրված մեկնաբանությունը Կերպարվեստային գործունեության կազմակերպումը մանկապարտեզի միջին խմբում անցկացված պարապմունքից:

«Ձուլաբեր բնակավայրի մանկապարտեզ » ՀՈԱԿ-ում տեղի ունեցավ հերթական պարապմունքը ` «Աշուն» թեմայով: Թեման մատուցվեց կերպարվեստային գործունեության կազմակերպմամբ: Պարապմունքը վարում էր դաստիարակ՝ Քրիստինե Խաչատրյանը: Պարապմունքի նպատակն էր զարգացնել միասին աշակատելու կարողություն, երեխաների մեջ հաղորդակցություն ստեղծել, փոխօգնության սովորություն ձևավորել: Պարապմունքը անցկացվեց քայլերով: Սկսվեց հարց ու պատասխան աշնան թեմայով: Երեխաները պատկերավոր ներկայացրեցին իրենց գիտելիքները աշնան մասին:

Բանավոր հարցումից հետո անցան թղթի վրա իրենց՝ աշնան մասին պատկերացումները ներկայացնելու: Պատրաստեցին աշնան արև, անձրևոտ ամպեր, գույնզգույն տերևներով ծառեր, տերևաթափ: Դաստիարակը մոտեցավ երեխաներին, հերթով ստուգեց բոլորի աշխատանքները և ասաց գովեստի խոսքեր, որը շատ դրական դիտվեց, քանի որ երեխաները ոգևորվեցին դրանից: Իրենց պատրաստած աշխատանքները ամրացրին ցուցապատին: Դասը հաջողված էր այքանով, որ երեխաները կարողացան խմբային համագործակցության միջոցով ներկայացնել իրենց շրջապատող աշխարհի պատկերները, կարողացան փոխօգնության միջոցով ձևավորել կոլեկտիվ աշխատանք: Պարապմունքը շատ լավ ստացվեց, կարևորը այն ուսուցողական հետք թողեց երեխաների կրթադաստիարակչական պրոցեսի վրա:

Եզրակացուրթյուն

Այսպիսով, կարող ենք արձանագրել, որ նախակրթական ուսումնական հաստատության ուսումնադաստիարակչական գործընթացն արդյունավետ կազմակերպելու համար հարկավոր է, որ մանկավարժական աշխատողը մանրակրկիտ պլանավորի իր աշխատանքը: Եթե նպատակ է դրվում սաների մեջ ձևավորել մի շարք առաջնային կարողունակություններ, որոնք սահմանված են կրթական չափորոշիչներով, ապա հարկ է, որ վերջինս դիմի ուսուցման նորարարական տեխնոլոգիաներին, քանի որ դրանք նպաստում են, որ սաները լինեն ավելի նախաձեռնող և ինքնուրույն:

Դաստիարակի և երեխայի շփման մակարդակը, երեխայի վիճակն իմանալը նույնպես խիստ կարևոր է: Ուստի դաստիարակը պետք է կիրառի նաև անհատակողմնորոշիչ գործիքներ, փորձի բավարարել սաների անհատական կարիքները:

Գրականության ցանկ

1. <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=67862> «ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանը ՀՀ նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների ղեկավար եվ մանկավարժական կազմի տարիֆաորակավորման բնութագրերը հաստատելու մասին»
2. <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=152575> «Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչ:
3. <https://www.arlis.am/documentview.aspx?docid=21490>
4. Ա. Ա. Մարության, Ա. Մ. Դալլաքյան «Նախադպրոցական մանկավարժություն»